СТАНОВИЩЕ

относно процедура за присъждане на образователната и научна степен „доктор по психология”

на дисертационен труд на тема: „Медиация и постигане на споразумение в процеса на психологическото преодоляване на конфликтите**”**

Професионално направление: 3.2. „Психология“

Научна специалност: „Обща психология“

Докторант: Мария-Стефка Димитрова Димитрова, ВСУ “Черноризец Храбър”, Катедра „Психология”

Научен ръководител: проф. д.пс.н. Майяна Митевска

Изготвил становището: доц. д-р Цветан Петров Петков, съгласно Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ № 568/24.09.2026 г.

Конфликтът е естествен елемент на човешките взаимоотношения, възникващ в резултат на противоречия в междуличностното и груповото взаимодействие. Неговото проявление се определя както от индивидуалните личностни характеристики, така и от спецификата на социалната среда. Негативните групови отношения могат да породят тревожност, фрустрация и междуличностни конфликти, което обуславя необходимостта от ефективни механизми за тяхното преодоляване.

Разрешаването на конфликти представлява целенасочен процес на преодоляване на противоречията и постигане на взаимно приемливи решения. То е свързано с когнитивната и емоционалната адаптация на индивида, повлияна от личностните му особености, социалната подкрепа и стратегиите за справяне.

В този контекст медиацията се утвърждава като ефективен алтернативен подход за разрешаване на спорове, основан на доброволността, диалога и активното участие на страните в търсенето на взаимноприемливо решение. Нейната значимост се изразява във възможността за ограничаване на финансовите и емоционалните разходи, постигане на устойчиви споразумения и съхраняване или възстановяване на нарушените взаимоотношения. Прилагането ѝ се осъществява при спазване на нормативните и етичните принципи, гарантиращи безпристрастността на процеса, конфиденциалността и защитата на правата на участниците.

1. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПРИНОСИТЕ НА ДОКТАРАНТА

1.1. Основните резултати, които постига в труда си докторанта са:

- Извършен е теоретичен анализ и систематизация на основните психологически концепции, свързани с възникването, развитието и преодоляването на конфликтите, с акцент върху приложението на медиацията в организационна среда;
- Проведено е емпирично изследване сред 115 служители с цел установяване на взаимовръзките между локализацията контрола, възприеманата конфликтност и демографските характеристики на участниците;
- Установена е статистически значима положителна корелация между външния локус на контрол и равнището на конфликтност, което подчертава значението на индивидуалните психологически характеристики за проявлението на конфликтното поведение;
- Чрез регресионен анализ е установено, че локусът на контрол е единственият статистически значим предиктор на конфликтността в

изследвания модел, независимо от отчитането на пол, възраст и образование;

- Анализирано е влиянието на демографските фактори върху конфликтността, като не са установени статистически значими ефекти на пола и образованието, докато възрастта показва значимост при еднофакторния анализ;
- Разработени са диференцирани стратегии за медиация, съобразени с локализацията на контрола, които отчитат психологическия профил на участниците и насочват медиатора към адаптиране на подхода спрямо индивидуалните особености на конфликтуващите страни;
- Обоснован е практическият потенциал на медиацията като средство за конструктивно управление на организационните конфликти, подобряване на комуникацията и създаване на предпоставки за по-устойчиви споразумения.

1.2. Най-значимите приноси на Мария-Стефка Димитрова от дисертационния труд могат да бъдат формулирани по следния начин:

- **Изясняване на психологическите механизми на медиацията** – подчертава значението на възприятията, емоционалната регулация и комуникацията за преодоляване на конфликтите;
- **Методологичен принос** – показва как корелационният анализ и груповите сравнения могат да дадат различни, но съвместими резултати при изследване на психологически зависимости;
- **Практическа насоченост към организационната среда** – аргументира необходимостта конфликтите да се управляват чрез подобряване на средата и комуникацията, а не чрез стереотипно насочване към определени демографски групи;

- **Акцент върху личната отговорност** – извежда развитието на вътрешния локус на контрол като възможна насока за ограничаване на конфликтността;
- **Обосноваване на медиацията като организационен инструмент** – разглежда я не само като способ за постигане на споразумение, но и като средство за изграждане на по-конструктивна организационна култура.

2. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

По същностните страни на основните тези и тяхното доказване в дисертацията нямам критични бележки.

3. СТАНОВИЩЕ ЗА НАЛИЧИЕ ИЛИ ЛИПСА НА ПЛАГИАТСТВО В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В представения за оценяване дисертационен труд няма данни за наличие на плагиатство.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В заключение въз основа на изложеното по-горе, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Мария-Стефка Димитрова по „Обща психология“ в професионално направление 3.2. „Психология“.

гр. Варна
12.10.2026 г.

Изготвил становището:
(доц. д-р Цветан Петков)